

## ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ В УКРАЇНІ

*Анотація. Проаналізовано стан ринку праці України. Запропоновано перспективні завдання служби зайнятості на державному та регіональному рівнях щодо подолання розбалансованості ринку праці.*

*Аннотация. Проанализировано состояние рынка труда Украины. Предложены перспективные задачи службы занятости на государственном и региональном уровнях по преодолению разбалансированности рынка труда.*

*Annotation. The state of the labour market in Ukraine is analysed. The long-range objectives of the employment service at state and regional levels concerning the elimination of imbalance of the labour market are offered.*

*Ключові слова: державна служба зайнятості, безробітні, ринок праці, зайнятість населення.*

В умовах ринкового господарювання фактор зайнятості населення є визначальним у формуванні соціально-економічного становища країни в цілому і кожної людини зокрема. Тому однією з найважливіших функцій державного управління є вивчення та відповідне регулювання процесів зайнятості населення.

Проблеми підвищення ефективності служби зайнятості населення в період ринкової економіки висвітлювали як зарубіжні вчені: К. Друрі, Н. Грегори Менк'ю, Р. Солоу, так і вітчизняні науковці: Бандур С. І., Богиня Д. П., Бондар І. К., Долішній М. І., Краснов Ю. М., Кузьменко І. В., Лібанова Е. М., Онікієнко В. В., Ушенко С. В. та ін.

Перехід України до соціально орієнтованої економіки вимагає першочергового вирішення проблеми забезпечення продуктивної зайнятості населення й ефективного розвитку ринку праці.

Ринок праці – це частина економічної системи, її елемент і характеристика, в межах яких відбувається залучення праці як економічного ресурсу до сфери національного виробництва [1]. Наявність диспропорції між професійно-кваліфікаційним складом безробітних та потребами роботодавців призводить до зростання безробіття, низької якості та продуктивності робочої сили, інертності ринку праці й неможливості його мобільного змінення ні в кількісному, ні в якісному плані.

Ринок праці передбачає сукупність механізмів, які забезпечують координацію попиту і пропозиції праці, купівлю-продаж робочої сили, визначення її вартості, організацію оплати праці, соціальну опіку через підприємницькі структури [1].

Законом України "Про зайнятість населення" безробіття визначається як явище, що засвідчує порушення рівноваги, тобто як результат певних макроекономічних коливань [2].

По-перше, безробіття є свідченням недовикористання ресурсів суспільства, а отже, й чинником, який діє у бік зменшення ВВП, сукупної пропозиції. Вагомі перешкоди ефективного використання трудових ресурсів – неповна зайнятість населення, невідповідність професійно-кваліфікаційної насиченості ринку безробітних до потреб роботодавців, недостатній рівень якості професійної підготовки безробітних.

По-друге, безробіття – це також певна кількість людей зі зменшеною платоспроможністю, що, у свою чергу, спричиняє зменшення сукупного попиту. Таким чином, безробіття впливає на макrorівновагу як з боку попиту, так і з боку пропозиції [1].

Тому в умовах фінансово-економічної нестабільності державна політика повинна бути спрямована на проведення відповідної інвестиційної, кредитної та податкової політики, яка б стимулювала розвиток виробництва та підтримку роботодавців.

Однак першочерговою умовою ефективного функціонування ринку праці в Україні є активізація економічних реформ і перетворень.

Що стосується діяльності безпосередньо на регіональному рівні, то головне, на чому треба концентрувати роботу, – це орієнтація діяльності служби зайнятості на розвиток активної політики зайнятості. Також важливе надання соціальних послуг усім верствам населення зокрема тим, хто не перебуває на обліку, але може стати безробітним, насамперед молодь, тобто слід проводити випереджальні заходи запобігання безробіттю, боротися з причиною, а не "лікувати" наслідки.

Зосередити зусилля необхідно на таких напрямках:

по-перше, професійне навчання та підвищення кваліфікації безробітних потрібно визнати основним механізмом щодо регулювання процесів, які відбуваються на ринку праці, зокрема питання дисбалансу попиту та пропозиції робочої сили;

по-друге, створення сучасних інститутів довгострокового прогнозування стану ринку кадрів, які могли б вивчати проблему в комплексі, зокрема з точки зору специфіки розвитку промисловості та аграрного сектору, соціальної політики, міграційних процесів, що надасть відповідність ситуації на ринку праці.

Таким чином, підвищення ефективності державної служби зайнятості в Україні неможливе без ефективної державної політики, яка має бути спрямована на забезпечення гнучкості ринку, зміну професійно-кваліфікаційної структури робочої сили, підвищення мобільності працівників, регулювання сегменту неповної зайнятості населення, а також стимулювання трудової активності населення та попиту на працю.

---

**Література:** 1. Швайка Л. А. Державне регулювання економіки : навчальний посібник / Швайка Л. А. – К. : Знання, 2006. – 435 с. 2. Про зайнятість населення : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua>. 3. Конституція України. – К. : Преса України, 1996. – 80 с. 4. <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index>.